

- Pugaciewicz E. 2012. Zmiany w awifaunie łęgowej doliny górnej Narwi w latach 1986–2007. *Dubelt* 4: 1–41.
- Świętochowski P., Białomyzy P., Grygoruk G., Korniluk M., Tumieli T., Wereszczuk M. 2012. Wpływ wykaszania obszarów zagrożonych sukcesją roślinności na ptaki gniazdujące w Narwiańskim Parku Narodowym. *Dubelt* 4: 61–71.
- Tobółka M., Szymański P., Kuźniak S., Maćkowiak S., Kaczmarek S., Maliczak J., Michalak W., Ratajczak J., Sieracki P., Stępniewski J. 2012. Spadek liczebności populacji łęgowej gawrona *Corvus frugilegus* na Ziemi Leszczyńskiej. *Ornis Pol.* 52: 107–116.
- Tomiałojć L. 2009. Spadek liczebności śródpolnych ptaków krukowatych *Corvidae* w południowo-zachodniej Polsce. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 65: 415–422.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.
- Udolf J. 2005. Przebieg synurbizacji i wybiórczość siedliskowa miejskiej populacji wrony siwej *Corvus cornix* we Wrocławiu. W: Jerzak L., Kavanagh B.P., Tryjanowski P. (red.). *Ptaki krukowate Polski*, ss. 355–366. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.
- Wojciechowski Z., Janiszewski T., Włodarczyk R. 2005. Changes in distribution of nests of the Magpie *Pica pica* in the initial period of its synurbization near the city of Łódź (central Poland). W: Jerzak L., Kavanagh B.P., Tryjanowski P. (red.). *Ptaki krukowate Polski*, ss. 251–266. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.
- Wylegała P. 2012. Zmiany liczebności ptaków szponiastych Falconiformes i kruka *Corvus corax* na Równinie Szamotulskiej w latach 1999–2010. *Ptaki Wielkopolski* 2: 159–163.
- Wylegała P., Kujawa D., Batycki A., Krąkowski B., Białek M. 2013. Populacja łęgowa gawrona *Corvus frugilegus* w północnej Wielkopolsce – stan aktualny i zmiany liczebności. *Ptaki Wielkopolski* 2: 101–110.
- Zbyryt A., Banach J. 2014. Liczebność, zagęszczenie i charakterystyka miejsc łęgowych sroki *Pica pica* w Białymstoku. *Ornis Pol.* 55: 105–114.
- Zbyryt A., Polakowski M. 2012. The breeding population of Rook *Corvus frugilegus* in major cities of Podlaskie voivodship (NE Poland). *Intern. Stud. Sparrows* 36: 73–79.
- Zbyryt A., Zbyryt M., Siwak P., Kasprzykowski Z. 2013. Rozmieszczenie i liczebność gawrona *Corvus frugilegus* w województwie podlaskim w 2012 roku. *Ornis Pol.* 54: 25–39.

Adam Zbyryt

Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
Ciepła 17, 15-471 Białystok
adam.zbyryt@wp.pl

Marcin Dojlida

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Białymstoku
Dojlidy Fabryczne 23, 15-554 Białystok

Gniazdowanie rybitwy białoczelnej *Sternula albifrons* w dolinie dolnego Dunajca

Rybitwa białoczelna *Sternula albifrons* jest w Polsce gatunkiem rzadkim, występującym lokalnie (Antczak 2007), którego populacja szacowana jest aktualnie jedynie na ok. 800–1000 par (Chodkiewicz et al. 2015). Z obszaru Polski nie były dotychczas znane stanowiska łęgowe położone w obszarach górskich (Tomiałojć & Stawarczyk 2003, Antczak 2007). Niniejsza notatka przedstawia informacje o jednej z nielicznych w południo-

wo-wschodniej części kraju i jedynej w polskich Karpatach stałej populacji lęgowej tego gatunku, liczącej 8–12 par, a więc stanowiącej ok. 1% populacji krajowej.

Prezentowany materiał dotyczy ok. 26 km odcinka dolnego Dunajca między Jurkowem a Wojniczem. W pracy ujęto również dane z przylegającego do tego odcinka od południa Zbiornika Czchowskiego. Opisany fragment Dunajca zlokalizowany jest w granicach Pogórza Rożnowskiego, stanowiącego część makroregionu Pogórza Środkowobeskidzkiego w Karpatach Zachodnich (Kondracki 2013), natomiast administracyjnie zlokalizowany jest w woj. małopolskim. Na badanym odcinku, poniżej Czchowa, dolina Dunajca ma szerokość ok. 4 km (Kondracki 2013, SDF 2015), a koryto rzeczne – 100–200 (maksymalnie 300) m (dane własne). Badany fragment Dunajca klasyfikowany jest jako rzeka nizinna-żwirowa (typ 20 – nurt szybki, dno zbudowane z kamieni frakcji 2–5 cm, a w nurcie 10–15 cm; SDF 2015). W przebiegu koryta stosunkowo często występują kamieniste łachy, natomiast żwirowe wyspy są rzadkie i występują lokalnie, m.in. w okolicach Jurkowa, Domosławic, Zakliczyna, Szczepanowic (dane własne). Większość wysp jest pochodzenia naturalnego, jednak niektóre z nich (np. wyspa k. Szczepanowic) powstały w wyniku prac prowadzonych w korycie, polegających na wykonywaniu przekopów łach (R. Babiasz – inf. ustna). Analizowany odcinek Dunajca jest w całości chroniony jako część specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolny Dunajec PLH 120085, wyznaczonego głównie w celu zachowania bogatego zespołu ichtiofauny (SDF 2015). Zbiornik Czchowski na Dunajcu, zlokalizowany powyżej badanego odcinka, powstał jako zbiornik wyrównawczy dla pobliskiego, znacznie większego Zbiornika Rożnowskiego, pełni również funkcje związane z produkcją energii elektrycznej. Ma on powierzchnię ok. 3,5 km² i jest w wielu miejscach płytki, a jego maksymalna głębokość to ok. 9 m (Bielak 2007). W jego południowej części, w strefie cofki, znajduje się kilka niewielkich, żwirowych wysp (dane własne).

Materiał oparto o wrywkowe kontrole prowadzone w latach 2010–2014 (SzM), wyniki szczegółowej inwentaryzacji 5-km fragmentu rzeki przeprowadzonej w roku 2014 (TW), a także wyniki szczegółowej inwentaryzacji całego, 26-km odcinka rzeki w roku 2015 (TW, SzM). W latach 2010–2014 wykonywano, głównie w okolicach Domosławic i Jurkowa, średnio ok. 5 kontroli/sezon, przy czym przynajmniej jedna kontrola przypadała na okres lęgowy rybitwy biało-czelnej. Dodatkowo w roku 2014 wykonano 3 kontrole całego 5-km odcinka od Charzewic do Jurkowa, pokonując trasę pieszo (daty: 04.04, 13.05, 06.06). W roku 2015 kontrolami objęto cały, 26-km odcinek Dunajca od Jurkowa do Wojnicza, wykonując łącznie 7 kontroli: 2 kontrole odcinka od Jurkowa do Zakliczyna (22.05, 27.06) oraz 5 kontroli na odc. Zakliczyn–Wojnicz (daty: 10.05, 11.05, 03.06, 17.06, 10.07). W trakcie wizyt terenowych w 2015 roku kontrolowano cały odcinek (z wyjątkiem kontroli 10.05, kiedy skontrolowano jedynie niewielki fragment odcinka) przemieszczając się samochodem i sprawdzając tylko fragmenty rzeki, gdzie obecne były łachy i wyspy, natomiast fragmentów bez takich siedlisk nie kontrolowano, lub kontrolowano pobieżnie. W sezonie 2015 skontrolowano więc co najmniej dwukrotnie wszystkie kluczowe dla rybitw miejsca (fragmenty rzeki z łachami i wyspami) na całym odc. między Jurkowem a Wojniczem. Obserwacje we wszystkich latach prowadzono z brzegu, wykorzystując lornetki 10×40 oraz lunety 20–60×80 lub 25–50×80. Podczas kontroli notowano liczebność, a także zachowania lęgowe rybitw. W miejscach kolonii rybitw często znacznie wydłużano czas trwania obserwacji, aby zwiększyć prawdopodobieństwo wykrycia wszystkich gniazdujących par. Liczbę par określano w poszczególnych latach z reguły jako liczbę znalezionych gniazd/wysiadujących osobników (wartość minimalna oszacowania) powiększoną o pary gniazdujące prawdopodobnie, których liczbę oce-

niono w oparciu o liczbę zaobserwowanych osobników dorosłych (wartość maksymalna oszacowania).

Gniazdowanie rybitwy białoczelnej w dolinie dolnego Dunajca odnotowano po raz pierwszy w roku 2011, kiedy stwierdzono 2 pisklęta na wyspach w okolicach Domoślawic, a liczbę gniazdujących par oszacowano na 2–5. Gatunek ten prawdopodobnie lęgowy był tam już w 2010 r., kiedy obserwowano kilkakrotnie do 6 dorosłych ptaków na przełomie czerwca i lipca. W kolejnych latach lęgi rybitw białoczelnych stwierdzano w tym miejscu corocznie (podano szacowaną liczbę par lęgowych i liczbę znalezionych, wysiadanych gniazd): 2011 – min. 2–5 par lęgowych (2 gniazda), 2012 – min. 5–6 par lęgowych (5 gniazd), 2013 – 5 par lęgowych (4 gniazda), 2014 – 5–6 par lęgowych (4 gniazda); 2015: 5–6 par (5 gniazd). Ponadto w roku 2014 prawdopodobnie 1–2 pary gniazdowały na wysokości pobliskich Faliszewic, a w roku 2015 odkryto kolejne stanowisko lęgowe na wysokości wsi Szczepanowice k. Wojnicza, gdzie znaleziono 3 wysiadwane gniazda, a liczebność oszacowano na 3–5 par. Rybitwy białoczelne obserwowane były również w innych miejscach badanego odcinka rzeki, m.in. k. Czchowa, Jurkowa i Dąbrówki Szczepanowskiej, ale obserwacje te dotyczyły prawdopodobnie ptaków przemieszczających się z wymienionych powyżej kolonii lęgowych. Lęgi rybitwy białoczelnej wykazano także na pobliskim Zbiorniku Czchowskim, gdzie w roku 2011 stwierdzono 1–3 pary gniazdujące na jednej z wysp (Kajtoch 2012), a 2 dorosłe ptaki obserwowano tam w sezonie lęgowym także w 2015 roku.

Podsumowując, rybitwa białoczelna gniazdowała w latach 2010–2015 na co najmniej 3 stanowiskach w dolinie środkowego Dunajca, a kluczowym, zajmowanym corocznie lęgowiskiem były wyspy koło Domoślawic, gdzie liczebność w latach 2011–2015 wynosiła zwykle ok. 5–6 par. Szczegółowa inwentaryzacja w roku 2015 wykazała, że na całym odcinku od Jurkowa do Wojnicza gniazdowało 8–11 par. Wraz z prawdopodobnym lęgiem 1 pary na pobliskim Zb. Czchowskim, liczebność tej lokalnej populacji wynosiła więc 8–12 par, co stanowi ok. 1% populacji krajowej (Chodkiewicz i in. 2015). Rybitwa białoczelna zasiedliła opisywane stanowisko prawdopodobnie w roku 2010, gdyż w latach wcześniejszych, pomimo obserwacji prowadzonych w miejscu głównej kolonii lęgowej, gatunku tego nie stwierdzono (SzM – dane własne, Walasz & Mielczarek 1992). Co ciekawe, w roku 2010 duża powódź ograniczyła możliwość gniazdowania rybitw w dolinie Wisły i Sanu i prawdopodobnie zmusiła przynajmniej część ptaków z tej populacji do poszukiwania lęgowisk zastępczych – ptaki zasiedliły wtedy licznie m.in. zbiorniki pokopalniane k. Tarnobrzega (Grzybek 2012). Rzuca to światło na możliwy scenariusz zasiedlenia doliny Dunajca przez ten gatunek.

Gniazdowanie rybitwy białoczelnej w Polsce jest w dużej mierze ograniczone do doliny środkowej i dolnej Wisły oraz większych rzek nizinnych w środkowej części kraju (m.in. Bug, Narew, Pilica), gdzie gniazduje łącznie ponad 80% populacji krajowej (Tomiałojć & Stawarczyk 2003, Antczak 2007). W południowo-wschodniej Polsce gatunek ten występuje bardzo rzadko – stałe lęgowiska znajdują się jedynie w dolinie Wisły. W 2009 r. między ujściem Wisłoki a Sandomierzem stwierdzono ok. 65–70 par (Jantarski & Sobowiec 2010), a w 2015 r. znaleziono tam ok. 10 gniazd, jednak nie zinwentaryzowano całego odcinka (W. Bielański i in., A. Hudy, T. Świątek – dane niepubl.). Znacznie liczniej wykazano ten gatunek na odcinku między Sandomierzem a Annopolem (ok. 45 gniazd w 2015 roku; W. Bielański i in. – dane niepubl.). Sporadycznie gniazduje prawdopodobnie także na wyżej położonych odcinkach doliny Wisły, m.in. w okolicach Koszyc (Ł. Kajtoch – inf. ustna) i k. ujścia Nidy (Tomiałojć & Stawarczyk 2003). W latach 1999–2002 gatunek ten zajmował również dolinę dolnego Sanu, gdzie gniazdowało 4–9

par (Grzybek & Kuziemko 2004), a w latach 1987–1993 zbiornik retencyjny w Rzeszowie, gdzie gniazdowały 1–4 pary (Kawa 2004). Efemeryczne stanowiska notowano także na zbiornikach pokopalniach koło Tarnobrzega (5–10 par w latach 2010–2011; Grzybek 2012) i na stawach w Górkach (8 par w 1997; Polak & Wilniewicz 2001), a w roku 2015 nowe, liczne stanowisko stwierdzono na zbiorniku w Podwolinie k. Niska, gdzie gniazdowało 20–25 par (P. Bednarek – dane niepubl.). Dotychczas nie były znane żadne populacje tego gatunku w górach, jedynie Kajtoch (2012) wykazał efemeryczny lęg na Zb. Czchowskim w 2011 roku, oraz wskazywał na możliwość gniazdowania w dolinie Raby (Kajtoch & Piestrzyńska-Kajtoch 2008). Populacja lęgowa rybitwy białoczelnej odkryta w dolinie dolnego Dunajca jest więc jedyną zlokalizowaną w obszarze górskim w Polsce i jest to jednocześnie najbardziej na południe wysunięte krajowe stanowisko lęgowe. Na uwagę zasługuje stały, nieefemeryczny charakter populacji oraz jej znaczna liczebność, przekraczająca 1% populacji krajowej. Interesujące jest również zajmowane tu siedlisko, stosunkowo rzadko wykorzystywane przez rybitwę białoczelną w warunkach krajowych – naturalna dolina rzeki o podłożu żwirowym. Zdecydowana większość stanowisk w naszym kraju dotyczy podłoża piaszczystego – łąch i wysp w dolinach dużych rzek, spuszczonej stawów i osadników. Wykorzystywanie podłoża kamienistego stwierdzone jest w przypadku tego gatunku z reguły w siedliskach antropogenicznych, np. w żwirowniach, czy na zbiornikach zaporowych (Chylarecki 2015).

Gniazdowanie rybitwy białoczelnej w dolinie dolnego Dunajca wyraźnie wyróżnia faunistycznie ten odcinek rzeki i wskazuje na dobry stan jego zachowania. Potwierdzają to również dane dotyczące innych gatunków zasiedlających koryto rzeczne. Wykazano tu gniazdowanie m.in. następujących gatunków (dane dla całego, 26 km odcinka): rybitwa rzeczna (ok. 31–35 par w roku 2015), śmieszka (ok. 30 par w roku 2015), mewa siwa *Larus canus* (1 para z gniazdem stwierdzana w latach 2012 i 2014–2015), sieweczka rzeczna *Charadrius dubius* (7–10 par w roku 2015), brodziec piskliwy *Actitis hypoleucos* (5–8 par w roku 2015), nurogęś *Mergus merganser* (8–10 par, w tym 6 samic z młodymi w roku 2015). Szczególnie ważne dla ptaków są wyspy w okolicach Domosławic, grupujące najważniejsze kolonie mew i rybitw na tym odcinku.

Kluczowym zagrożeniem dla gniazdującej tu populacji rybitwy białoczelnej jest silnie zmieniający się poziom wody w korycie, powodujący regularne straty w lęgach tego gatunku (dane własne). Wysoki stan wody, powodowany przez wezbrania powodziowe lub związane z nimi zrzuty wody ze zbiorników Rożnowskiego i Czchowskiego, powoduje zalewanie wysp w korycie (np. w latach 2014 i 2015). Natomiast niskie stany wodą mogą powodować łączenie się wysp z brzegami i ich penetrację przez drapieźniki (np. w roku 2015). Zagrożeniem jest również wybieranie żwiru (odnotowywane corocznie w latach 2010–2014 – dane własne) – zarówno nielegalne, jak i legalne w ramach powszechnego korzystania z wód (jedno z miejsc poboru zlokalizowane jest bezpośrednio przy kolonii w Domosławicach), a także prowadzenie hydrotechnicznych prac regulacyjnych i tzw. prac „utrzymaniowych” związanych z ochroną przeciwpowodziową, powodujących niszczenie naturalnych łąch i wysp. Niekiedy prace takie mogą lokalnie tworzyć nowe siedliska dla ptaków, np. przekop łąchy w Szczepanowicach spowodował powstanie wyspy zajmowanej później przez rybitwę białoczelną, jednak długofalowy wpływ takich działań należy uznać za negatywny. Związane z takimi pracami ubywanie materiału z koryta rzeki oraz zwiększanie szybkości przepływu wody powodują, że naturalne procesy tworzenia wysp w korycie są hamowane. Kluczowe dla ochrony lokalnej populacji rybitwy białoczelnej jest uregulowanie zakresu i harmonogramu zrzutów wody z pobliskich zbiorników zaporowych, a także wyznaczenie miejsc priorytetowych dla kluczowych

gatunków ptaków i stworzenie w nich stref wyłączonych z poboru żwiru oraz z prowadzenia prac utrzymaniowych na rzekach.

W roku 2014 kontrole wykonano w ramach projektu „Inwentaryzacja kluczowych gatunków ptaków polskich Karpat oraz stworzenie systemu ich monitorowania i ochrony” realizowanego przez Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków przy wsparciu Szwajcarii w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej. Dziękujemy Ryszardowi Babiaszowi, który przekazał istotne informacje o badanym odcinku Dunajca, Łukaszowi Kajtochowi, który wniósł cenne uwagi do tekstu oraz Piotrowi Bednarkowi, Wojciechowi Bielańskiemu, Andrzejowi Hudemu oraz Tomaszowi Świątkowi za informacje dotyczące gniazdowania rybitwy białoczelnej w innych miejscach regionu.

Summary: Nesting of the Little Tern *Sternula albifrons* in the Valley of lower Dunajec. The Little Tern *Sternula albifrons* is a rare breeding species in Poland associated mainly with big, lowland rivers. This paper presents data from the only breeding site located in the mountains. In 2015 about 8–12 pairs of Little Terns were nesting in the valley of lower Dunajec River (between Jurków and Wojnicz), making ca. 1% of the national population. This place has been used as a breeding site of the species for several years, from 2010 to 2015. Breeding habitat, gravel islands in the valley of a mountain river, is not typical for the species in Poland. The main danger for the species constitute large fluctuations of water level associated with discharge of water from Czchów reservoir.

Literatura

- Antczak J. 2007. Rybitwa białoczelna *Sternula albifrons*. W: Sikora A., Rohde Z., Gromadzki M., Neubauer G., Chylarecki P. (red.). Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985–2004, ss. 244–245. Bogucki Wyd. Nauk., Poznań.
- Bielak B. 2007. Turystyka w otoczeniu zbiorników zaporowych na Dunajcu. *Prace Geograficzne* 117: 13–27.
- Chodkiewicz T., Kuczyński L., Sikora A., Chylarecki P., Neubauer G., Ławicki Ł., Stawarczyk T. 2015. Ocena liczebności populacji ptaków lęgowych w Polsce w latach 2008–2012. *Ornis Pol.* 56: 149–189.
- Chylarecki P. 2015. Rybitwa białoczelna *Sternula albifrons*. W: Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z., Chodkiewicz T. (red.). *Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny*. ss. 307–311. Wyd. 2. GIOŚ, Warszawa
- Grzybek J. 2012. Występowanie mew *Laridae* i rybitw *Sternidae* na Podkarpaciu. *Ptaki Podkarpacia* 12: 111–123.
- Grzybek J., Kuziemko M. 2004. Ptaki Doliny Dolnego Sanu. *Ptaki Podkarpacia* 10: 1–24.
- Polak M., Wilniewicz P. 2001. Ptaki lęgowe doliny Nidy. *Not. Orn.* 42: 89–102.
- Jantarski M., Sobowiec S. 2010. Świętokrzyska Dolina Wisły. W: Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. (red.). *Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce*, ss. 515–516. OTOP, Marki.
- Kajtoch Ł. 2012. Znaczenie karpaccich dolin rzecznych dla ptaków lęgowych: przykład zlewni Stradomki i Łososiny. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 68: 3–12.
- Kajtoch Ł., Piestrzyńska-Kajtoch A. 2008. Zmiany, zagrożenia i propozycje ochrony awifauny doliny środkowej Raby. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 64: 28–45.
- Kawa P. 2004. Ptaki zbiornika retencyjnego w Rzeszowie i terenów przyległych w latach 1982–2003. *Ptaki Podkarpacia* 10: 25–52.
- Kondracki J. 2013. *Geografia regionalna Polski*. PWN, Warszawa.
- Martyka R., Skórka P., Wójcik J.D., Majka K. 2002. Ptaki Ziemi Tarnowskiej. *Not. Orn.* 43: 29–48.
- SDF 2015. Standardowy Formularz Danych specjalnego obszaru ochrony siedlisk PLH120085 Dolny Dunajec. <http://geoservis.gdos.gov.pl/mapy/>, pobrano dnia: 2015-09-05.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.

Walasz K., Mielczarek P. (red.). 1992. Atlas ptaków lęgowych Małopolski 1985–1992. Biol. Silesiae, Wrocław.

Wilk T., Jujka M., Krogulec J., Chylarecki P. (red.). 2010. Ostoje ptaków o znaczeniu międzynarodowym w Polsce. OTOP, Marki.

Tomasz Wilk

Małopolskie Biuro OTOP
Zybliekiewicza 10/1a, 31-029 Kraków
tomasz.wilk@otop.org.pl

Szymon Mazgaj

Tworkowa 194a, 32-863 Tymowa

Drugie stwierdzenie trznadla białogłowego *Emberiza leucocephalos* w Polsce

Dnia 13.09.2015 w godzinach przedpołudniowych, w trakcie obserwacji ptaków na wschodnim brzegu zbiornika Jeziorsko pomiędzy miejscowościami Pęczniew i Brodnia (woj. łódzkie), zauważyłem w stadzie trznadli *Emberiza citrinella* i potrzosów *E. schoeniclus* odmiennie wyglądającego trznadla, który został oznaczony jako młodociana samica trznadla białogłowego *E. leucocephalos* (fot. 1).

Stado kilkudziesięciu trznadli, w którym zaobserwowałem tego ptaka, żerowało na zaporze bocznej zbiornika w niskiej trawiastej roślinności. Ptaki po kilkunastu sekundach obserwacji spłoszyły się i przeleciały w krzewy wierzb *Salix* sp. Trznadel białogłowy usiadł na chwilę w suchej partii wierzb, gdzie był dobrze widoczny. Wykonałem wtedy fotografie, które posłużyły do udokumentowania kompletu cech diagnostycznych. Po chwili ptak wleciał w gęste krzewy i nie był już obserwowany. W dniu następnym pomimo poszukiwań nie został odnaleziony.

Ptak charakteryzował się odmiennym tonem upierzenia od żerujących obok trznadli - był on generalnie rdzawobrązowy z czysto białym tłem spodu ciała. Upierzenie pozbawione było żółtych czy zielonkawych tonów. Spód ciała był biały, ciemne kreskowanie na bokach ciała układało się w podłużne pasy i miało ciepło brązowy odcień. Kreskowanie było wyraźniej zaznaczone na piersi i było tam drobniejsze i bardziej zagęszczone, lecz o tym samym odcieniu co na bokach ciała. Głowa szarobrązowa. Pokrywy uszne ciemne, brunatno obrzeżone z białawą, owalną kontrastującą plamką w ich tylnej części. Kantarek oraz brew za okiem jaśniejsze – szarawe. Wierzch głowy z bardzo drobnym brunatnym kreskowaniem, na potylicy rozjaśnienie. Boki szyi i kark szarobrązowe, bez kreskowania. Na grzbiecie czarne, podłużne pasy na rdzawoszarym tle, układające się w podłużne rzędy. Duże pokrywy skrzydłowe oraz lotki 3. rzędu z rdzawobrunatnymi środkami piór, jasnopłowo obrzeżone. Średnie pokrywy skrzydłowe z szerokimi, białawymi zakończeniami, tworzącymi dość wyraźny, jasny pasek skrzydłowy. Lotki czarniawe z czysto białymi, wąskimi obrzeżeniami zewnętrznych chorągiewek, sterówki czarniawe z czysto białymi obrzeżeniami (fot. 1).

Wiek został oznaczony na podstawie zaostzonych sterówek, a płeć na podstawie ubarwienia głowy – stonowanego, bez kontrastów. Obserwacja uzyskała akceptację Komisji Faunistycznej jako drugie stwierdzenie trznadla białogłowego w Polsce.